

نکته‌های کلیدی در

پزشکی قانونی

«جلد اول»

معاونت آموزش قوه قضائیه

تابستان ۱۳۸۷

قوة قضاييه، معاونت آموزش

نکته های کلیدی در پزشکی قانونی (جلد اول) / تهیه و تدوین معاونت آموزش قوة قضاييه.

- قم: نشر قضا، ۱۳۸۷.

۲۰۸ ص. - (نشر قضا: ۲۸۵)

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۴-۰۹۰-۰ (دوره)

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۴-۰۹۱-۷

۲۵.۰۰۰ ریال.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

۱. پزشکی قانونی. الف. ایران. قوة قضاييه، معاونت آموزش. ب. عنوان.

۶۱۴/۱

RA۱۰۵۱/ق۹

۱۳۸۷

۱. مسؤولیت علمی مطالب و نظریه ها متوجه گروه تعلیمی است و الزاماً نظریه معاونت آموزش قوة قضاييه نمی باشد.

۲. این متن جهت استفاده دوره آموزشی با عنوان « نکته های کلیدی در پزشکی قانونی » تهیه شده است.

۳. معاونت آموزش قوة قضاييه از هرگونه نقد و نظر نسبت به محتوای این کتاب استقبال می کند.

۴. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به معاونت آموزش قوة قضاييه می باشد و نقل هرگونه مطالب با ذکر منبع بلامانع می باشد.

نشر قضا

قوة قضاييه

معاونت آموزش

عنوان: نکته های کلیدی در پزشکی قانونی (جلد اول)

تحقیق: دکتر علیرضا کاهانی، دکتر فریده خدابنده

نظارت: دکتر شعله بارونی، دکتر اردشیر معیری، دکتر حسن توفیقی، سید فاضل نوری، محمد دوریش زاده

مدیر اجرایی: نادر پوربیک محمد

کارشناس اجرا و نمایه ساز: ترگس جعفر علیزاده

تایپ و صفحه آرایی: پروین نصرتی

مدیر نشر: محسن سلم آبادی

لیتوگرافی و چاپ: الهادی

چاپ نخست: قم، زمستان ۸۷

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

نشانی: تهران - خیابان حافظ شمالی، نشر خیابان سمیع، ساختمان شماره ۱۳ قوة قضاييه - معاونت آموزش قوة قضاييه

تلفن: ۴۰ - ۸۸۹۲۳۶۲۳ (۰۲۱) فاکس: ۸۸۹۲۴۳۴۴ (۰۲۱)

پایگاه اینترنتی: www.lawtraining.ir

پست الکترونیکی: Email:motoon@law-training.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار	۷
۱- آشنائی با بعضی اصطلاحات پزشکی	۱۱
۲- معرفی پزشکی قانونی	۱۷
۱-۲- آشنائی با پزشکی قانونی	۲۰
۲-۲- ادله (گواه‌های) پزشکی	۲۲
۳-۲- سیستم پزشکی قانونی	۲۵
۴-۲- معاینات پزشکی قانونی	۲۸
۳- آشنایی با بعضی از جنبه‌های آناتومی و فیزیولوژی	۳۱
۱-۳- سیستم قلبی - عروقی	۳۱
۲-۳- سیستم تنفسی	۳۴
۳-۳- سیستم عصبی	۳۷
۴-۳- سیستم گوارشی	۴۰
۵-۳- سیستم ادراری	۴۳
۶-۳- سیستم تولید مثل	۴۵
۷-۳- سیستم غدد مترشحه	۴۸
۸-۳- سیستم عضلانی - اسکلتی	۵۰
۴- تشخیص هویت	۵۲
۵- مرگ	۵۵
۱-۵- تغییرات پس از مرگ	۵۸
۱-۱-۵- سرد شدن بدن	۵۸
۲-۱-۵- تغییر رنگ بدن، کبودی پس از مرگ (لیویدیته)	۶۱
۳-۱-۵- سخت شدن بدن (جمود نعشی)	۶۴
۴-۱-۵- گندیدگی جسد (فساد نعشی)	۶۷
۵-۱-۵- صابونی شدن (آدیوسر)	۷۰
۶-۱-۵- مومیائی شدن	۷۳
۲-۵- صدمات غیر واقعی (آرتفکتها)	۷۵

- ۶- مرگ مغزی ----- ۷۷
- ۷- پیوند بافت‌ها و اعضا ----- ۸۰
- ۸- قوانین و ترتیبات قانونی فوت شده (تدفین) ----- ۸۳
- ۹- نبش قبر ----- ۸۶
- ۱۰- انتشار بیماری‌های واگیردار ----- ۸۹
- ۱۱- مرگ‌های طبیعی ناگهانی ----- ۹۱
- ۱-۱۱- مرگ ناگهانی نوزاد و کودک ----- ۹۳
- ۲-۱۱- مرگ ناگهانی طبیعی در افراد جوان ----- ۹۵
- ۳-۱۱- مرگ ناگهانی طبیعی در افراد میانسال و پیر ----- ۹۷
- ۱۲- آسیب شناسی جراحات (ضرب و جرح) ----- ۹۹
- ۱-۱۲- خودزنی ----- ۱۰۲
- ۲-۱۲- تفاوت بین جراحات قبل و بعد از مرگ ----- ۱۰۴
- ۳-۱۲- ارتباط بیماری و عوامل سببی با حوادث ----- ۱۰۶
- ۴-۱۲- ارتباط حوادث با بیماری ----- ۱۰۸
- ۵-۱۲- تصادفات رانندگی ----- ۱۱۰
- ۶-۱۲- تصادفات در عابر پیاده ----- ۱۱۳
- ۷-۱۲- تصادفات در دوچرخه سوار ----- ۱۱۶
- ۸-۱۲- تصادفات در موتورسوارها ----- ۱۱۸
- ۹-۱۲- تصادفات در سرنشینان اتومبیل ----- ۱۲۰
- ۱۰-۱۲- تصادفات حوادث دسته جمعی ----- ۱۲۳
- ۱۳- خفگیها ----- ۱۲۵
- ۱-۱۳- خفگیهای مکانیکی ----- ۱۲۷
- ۱-۱-۱۳- سوفوکا سیون ----- ۱۲۷
- ۲-۱-۱۳- اسموتترینگ ----- ۱۳۰
- ۳-۱-۱۳- چوکینگ ----- ۱۳۳
- ۴-۱-۱۳- گگینگ ----- ۱۳۶
- ۵-۱-۱۳- تروماتیک ----- ۱۳۸
- ۶-۱-۱۳- استرانگولاسیون ----- ۱۴۱
- ۷-۱-۱۳- خفگی با دست (تروتلینگ) ----- ۱۴۳
- ۸-۱-۱۳- خفگی با ریسمان (کاروتینگ) ----- ۱۴۶

۱۴۹	۹-۱-۱۲- خفگی با قفل بازو (ماکینگ)
۱۵۱	۱۰-۱-۱۲- دار آویختگی
۱۵۴	۲-۱۲- خفگی‌های جنسی
۱۵۶	۱۴- آسیب‌های حرارتی
۱۵۶	۱-۱۴- آسیب‌های حرارتی (سوختگی‌ها)
۱۵۹	۲-۱۴- آسیب‌های حرارتی خشک
۱۶۲	۳-۱۴- آسیب‌های حرارتی مرطوب
۱۶۵	۴-۱۴- آسیب‌های افزایش درجه حرارت بدن
۱۶۷	۵-۱۴- آسیب‌های کاهش درجه حرارت بدن (هیپوترمی)
۱۶۹	۶-۱۴- صاعقه زدگی
۱۷۱	۷-۱۴- سوختگی‌های الکتریکی (برق گرفتگی)
۱۷۴	۱۵- مرگ در آب
۱۷۴	۱-۱۵- مرگ‌های ناشی از غوطه‌وری
۱۷۶	۲-۱۵- مرگ‌های ناشی از غرق شدگی
۱۷۸	۱۶- مرگ در اثر مسامحه (غفلت)
۱۸۰	۱۷- مرگ در اثر گرسنگی
۱۸۳	نمایه موضوعی

ی‌باش میب میوی بش
لازم میب آدی کش^۱

پیشگفتار

یکم - روابط پزشکی با حقوق : به نظر معرفت‌شناسان، پایه‌های ادراکات بشری با هم در ارتباط هستند. دادوستد میان رشته‌های مختلف معرفت بشری اصل «ترابط علوم» را پدید آورده است. ورود گزاره‌های حقوقی به محیط پزشکی و همچنین ورود گزاره‌های پزشکی به ساحت حقوق، در راستای اصل «ترابط علوم» اتفاق می‌افتد. بافرایند اول یعنی ورود گزاره‌های حقوقی به محیط پزشکی، شاخه‌ای علمی در زیرمجموعه‌ی رشته‌های حقوقی پدید می‌آید که به آن «حقوق پزشکی» گفته می‌شود و بافرایند دوم یعنی ورود گزاره‌های پزشکی به ساحت حقوق، شاخه‌ای در زیرمجموعه‌ی رشته‌های پزشکی پدید می‌آید که به آن «پزشکی قانونی» گفته می‌شود.

حقوق پزشکی به مطالعه‌ی قواعد و مقررات حاکم بر مشاغل علوم پزشکی و مشاغل وابسته می‌پردازد. در این رشته، مسائلی مطرح می‌شود، همچون: مسؤولیت مدنی و کیفری پزشکی، رضایت و برائت، تعریف خطا و قصور و تقصیر، نقص عضو، سقط جنین، تبلیغ مصنوعی، رحم جایگزین، مهندسی ژنتیک، قتل ترحم آمیز، آزادی‌های پزشکی، رضایت در پژوهش‌های علوم پزشکی، پیوند اعضا، مشروعیت حقوقی، استاده‌آزاد از فناوری‌های نوین در پزشکی و غیره. ملاحظه می‌شود

^۱ - نرم افزار دج ۲ - نگار نگوی - لیلی و مجنون - بند ۲۱.

که مباحث و موضوعات حقوق پزشکی ناشی از ورود گزاره‌های حقوقی به محیط پزشکی است. لذا این رشته‌ی علمی در زیر مجموعه‌ی رشته‌های حقوقی قرار دارد.

در سیر مقابل، «پزشکی قانونی» قرار دارد. در این علم یافته‌های علوم پزشکی و رشته‌های وابسته به آن، در خدمت «حقوق» قرار می‌گیرند. در این رشته‌ی علمی برای کشف جرم و تحقیق «باره علل پدید آمدن وقایعی همچون مرگ، تیراندازی، غرق شدن، برق‌گرفتگی، تجاوز جنسی، ضرب و جرح، سمیت و یا به منظور کشف ردابطی همچون اجابت و بنوت و تشخیص هویت و اسامی آن از یافته‌های پزشکی استفاده می‌شود. و در واقع پزشکی در خدمت عدالت و «حقوق» قرار می‌گیرد. ملاحظه می‌شود که مباحث موضوعات پزشکی قانونی ناشی از ورود گزاره‌های پزشکی به ساحت حقوق است.

نتیجه آنکه جریان دادوستد و تبادل میان حقوق و پزشکی پدیده‌ای دانش‌آفرین است و موجب توسعه‌ی علمی و غنای معرفت بشری است. لذا آثار و تألیفاتی که در حریک از این دو رشته علمی تاکنون پدید آمده است بر ثوابت تبادل علمی و توسعه علمی می‌افزاید.

دوم - روابط پزشکی با حقوق و نظریه‌های یادگیری: اصل ترابط علوم همراه با شباهتی به جریان تولید علم، موجب انبوهی دانش و اطلاعات جدید می‌شود. و این امر، پدیده‌ی «انفجار اطلاعات» را به دنبال دارد. پدیده‌ای که پروازش

اطلاعات و رویایی آنها را با مثل مواجه کرده است. مشکلات «روایی اطلاعات» در مراحل بعدی منتهی به مشکلات «یادگیری» و «یادپاری» آنها نیز می شود. اما برای غلبه بر این مشکل نیز باید از «اصل ترابط علوم» استفاده کرد. برای این منظور استفاده از نظریه های یادگیری در خصوص سازماندهی مطالب کتابهای آموزشی می تواند راهگشا باشد. اثر حاضر بر این پایه شکل گرفته است.

سوم - چگونگی استفاده از نظریه های یادگیری در این اثر: کتاب پیش رو از نظر سازماندهی اطلاعات و مطالب آن متفاوت با اشباه و نظایر آن تنظیم شده است. این موضوع ناشی از استفاده از نظریه های یادگیری است. برخی از این نظریه ها که در تدوین اثر حاضر به نظر بوده و موجب تفاوت ظاهری در تنظیم مطالب اثر شده است به شرح ذیل است:

- ۱- تعیین مخاطبان و دانسته های قبلی آنها: اثر حاضر ویژه استاد قنات و شاغلان نظامی مرتبط تهیه شده است. با این فرض که آنها اطلاعات اولیه ی دانشجوی راقبال کسب کرده اند و الان در مرحله کار بردن دانش اولیه، هستند.
- ۲- فنون مربوط به یادگیری ساده ی مطالب: برای سهولت یادگیری مطالب سعی شده است از جملات کوتاه استفاده شود علاوه بر این تمرکز مطالب بر نقاط اصلی و نتایج نهایی است زیرا با شرایط کاری مخاطبان نزدیکتر است.
- ۳- فن مربوط به یادپاری و ماندگاری مطالب: با استفاده از کوتاهی جملات و نیز تکرار و طبقه بندی مطالب تلاش شده است که سازماندهی مطالب کتاب به گونه ای باشد که یادپاری و ماندگاری آنها افزایش یابد.

۴- **قانون مربوط به بازبایی مطالب:** برای این منظور اولاً معرفی هر مفهوم یا پدیده‌ی مورد بحث با مؤلفه‌هایی ثابت و تکرار شونده انجام شده است به این ترتیب که در خصوص هر مفهوم یا بحث معمولاً به تعریف، مکانیزم، علت، طریقه، عوامل مؤثر، زمان لازم، تشخیص، ارزش قانونی، خطا و دقت مربوط به آن پرداخته شده است. این ویژگی در کنار طبقه بندی و تیسب مطالب، موجب می شود که مخاطبان با سرعت و دقت قابل توجهی بتوانند مطالب مورد نظرشان را یافته و اطلاعات اساسی مربوط به آن مفهوم را پیش رو داشته باشند. علاوه بر این نایه موضوعی تهیه شده برای کتاب موجب تسریع در بازبایی اطلاعات مورد نیاز می شود.

پیداری این مجموعه در راستای برنامه توسعه قضایی آیت الله هاشمی مآخودی ریاست محترم قوه قضائیه انجام شده است و در تهیه آن علاوه بر تیم علمی و اجرایی شخص معاون محترم آموزش قوه قضائیه بخت الاسلام و المسلمین حاج آقا جعفری نیز تسکّل زحمت شده اند و متحقّق تکریم و تشکر هستند. اثر حاضر نیز با وجود ادعای که در سازماندهی مطالب دارد خالی از ایراد و اشکال نیست خصوصاً که از عکس و تصویر در آن استفاده نشده و تفاوت‌های مناهیم قانونی و پزشکی نیز مورد بررسی قرار گرفته است. اما این ویژگی با دیگر آثار آثاری که در این خصوص تدوین شده کم و بیش وجود دارد. امید آن که خدای مهربان این تلاش را بپذیرد و به کاران محترم پزشکی قانونی و قضات فرهیخته نیز ما را از نظرات صائب خود بهره مند سازند. بحون الله تعالی

محمد دوش زاده

مدیرکل برنامه ریزی و تدوین متون آموزشی